

Nederlandse première van de Cie de Koe in De Toneelschuur

'Wij snakken naar begeestering'

Haarlems Dagblad, 28 november
HAARLEM. — „De gebiologeerden gaat over twee vrienden die alleen nog via hun vak als ornitholoog (vogelkundige) met elkaar kunnen communiceren. Ze zijn geobsedeerd door het gedrag van de vogel, maar gebruiken de ornithologie vooral om de gemoedstoestanden — die ze niet durven te uiten — op indirecte wijze te bespreken. Op een dag kan een van de twee vrienden er niet meer tegen de opgekropte gevoelens van jaren komen naar boven en dan is het hek van de dam...” Aldus vat Bas Teeken, een van de twee leden van de Cie de Koe, de inhoud van hun eerste produktie, *De gebiologeerden* samen.

door onze medewerker
Margriet Prinssen

Bas Teeken en Peter Van den Eede kennen elkaar van het Antwerps Conservatorium, waar ze samen hebben gestudeerd; de toneelschool onder leiding van Dora van der Groen die de laatste jaren zoveel eigenzinnig Vlaams talent heeft opgeleverd, zoals De Tijd, de Blauwe Maandag Compagnie en Stan. Peter heeft sinds het eindexamen in enkele produkties gestaan, maar is behoorlijk

Bas Teeken en Peter Van den Eede: „Wij zijn niet 'De Koe', wij zijn de 'Cie De Koe'.”

gankelijk voor een breed publiek, net zo goed voor een intellectueel als Ivo van Hove als voor een willekeurige boer uit Friesland.” Peter: „Hoe wij willen spelen heeft te maken met diezelfde speurtocht naar eenwording, naar datgene wat ooit verloren is geraakt. Dat mag misschien zweverig en idealistisch klinken, maar het is wel zo. We hebben een grote behoefte aan authenticiteit. Als iemand na alloop vertelt de avond 'best aardig' gevonden te hebben, kan ik daar bezwaarlijk gelukkig mee zijn. Wij snakken elke avond naar optimale begeestering!”

—De toneelgroep De Tijd heeft het jonge gezelschap Cie de Koe onder haar hoede genomen. Hoe is dat gegaan en heeft dat ook implicaties?

Bas: „Iemand van De Tijd zag onze Belgische première en was zo enthousiast dat hij meteen voorstelde om te coproduceren. Voor ons is dat zeer belangrijk geweest, anders hadden we hier waarschijnlijk überhaupt niet gestaan. Zij verzorgen de hele financiële, administratieve en publicitaire kant en bemoeien zich verder niet met inhoudelijke aspecten. Het is overigens niet de bedoeling dat we onder hun vlag blijven varen. Voor onze volgende voorstelling hopen we een subsidie te krijgen, zodat we onafhankelijk kunnen gaan draaien.”

—Hoe komt de Cie de Koe aan haar naam?

Peter: „We moesten een naam hebben, liefst een vrijblijvende en op een gegeven moment kwamen we op het beeld van de koe. Het is merkwaardig dat het gezegde luidt: 'een waarheid als

teleurgesteld over de praktijk. „De werkwijze bij de meeste gezelschappen staat lijnrecht tegenover datgene wat wij in onze opleiding geleerd hebben. Bij Dora van der Groen leer je acteren, maar vooral wordt je geleerd om bewuste theatermensen te worden, die ergens voor staan. En de gezelschappen zijn toch vaak meer fabrieken, waar nu eenmaal een produktie gemaakt moet worden, omdat er subsidie voor is, maar waar de innerlijke noodzaak ontbreekt. Als acteur heb je bovendien heel weinig inbreng.”

Tussen Bas en Peter klikte het vanaf het begin en ze waren al langer van plan om ooit iets samen te gaan doen. Op een dag zijn ze gewoon aan het werk gegaan. Bas: „Desnoods zouden we met een peertje spelen. Het decor hebben we ook letterlijk van de straat gehaald. We hadden wel het geluk dat we van de faciliteiten van het Conservatorium gebruik konden maken. Ongeveer vijf maanden zijn we

bezig geweest met schrijven van *De gebiologeerden*. We wilden iets maken dat helemaal van ons was. Een verhaal hadden we niet, we zijn begonnen

met alles wat er in ons opkwam, te noteren en daarop te improviseren. Na twee maanden hadden we zo'n zes uur tekst, waaruit zich bijna als vanzelf een

lijn naar voren drong: het verhaal van de twee ornithologen. Het moesten twee wetenschappers zijn en we hebben voor vogelkundigen gekozen omdat praten over het gedrag van vogels zulke mooie parallellen oplevert met het gedrag van mensen. Zoals het liefdesleven van de griel, een wonderlijke en zeldzame vogel, misschien wel symbool staat voor dat van de twee vrienden.”

Peter: „Eigenlijk ging het in al die tekstfragmenten steeds over hetzelfde: twee eenzamen die op een gegeven moment een Liefde beleven. Een moment dat niet vast te houden blijkt, maar waarna ze toch veranderd zijn en iets minder eenzaam dan daarvoor. Even is er de illusie van eenheid geweest, op het snijpunt van twee lijnen, die elkaar kruisen.” Bas: „Het is een illusie omdat het voorbij gaat; het is alweer weg voor je het goed en wel te pakken hebt. We noemen *De gebiologeerden* een 'bewust naïef drama'; het is toe-

een koe', terwijl de koe zeldzaam naïef is. Die combinatie van verwondering met een houding van 'je hoeft mij niets meer wijs te maken', sprak ons wel aan. Het moet overigens wel in zijn geheel: wij zijn niet 'De Koe', wij zijn de 'Cie De Koe'. De koe is bovendien het handelsmerk van Nederland, het dief dat het schone en het nuttige in zich verenigt.”

Haarlems Dagblad 30 nov.

De Gebiologeerden: Cie De Koe met pastorale voor vogelaars

door onze recensent

Karen Welling

... 't Was een vreeslijk hete dag/ Gij hield mijn veldfles aan uw rozenlipjes, droog/ Van 't lachen. Diep-gemoedelijk, als wen de avondklok/ Door 't dal luidt, klonk het in uw keel. En zacht bewoog/ Uw zoete strot zich op en neer bij elke slok./ Intussen leunde ik schilderachtig op de tronk/ Eens duizendjaargen eiks en vroeg mij heimelijk, wat/ Voor smaak wel 't lot had, dat het aan een veldfles schonk./ Wat dromend slechts mijn dichtermond genoten had...'

Aan het begin van de voorstelling *De Gebiologeerden* van Compagnie de Koe klinkt dit onvolprezen liefdespoem van de 19de eeuwse dichter/dominee François Haversmid (alias Piet Paaltjens) op de band en zet het milde ironie de toon voor deze nieuwe Vlaamse productie. Een hemelsblauw achterdoek, wat opgestapelde hooibalen, een doorgezakte bank, een kooi met parkieten en een hoge geschilderde boomstam die in een oude boerenschuur de deel zou steunen. In dit decor speelt het verhaal van de twee vrienden E. Van de Broek en L. Van der Plas. Erwin en Ludo voor intimi die ze echter buiten elkaar niet hebben.

De Gebiologeerden is een soort pastorale voor ornithologen, een liefdesgeschiedenis Tussen Hemel en Aarde, zoals het handboek van deze vogelvrienden heet. Hun onbestemde verlangen naar iets, wellicht elkaar, naar leven en liefde, kunnen ze slechts uiten via de code van het vogelen. Zoals in de vorige eeuw de heren studenten elkaar bijvoorbeeld brieven konden schrijven in een toentertijd geaccepteerde, maar hoogst geëxalteerde stijl die in onze ogen eerder op liefde dan op 'gewone' vriendschap zou duiden, is voor deze vrienden de beschrijving van het broedgedrag van de vechtkwartel een liefdesdaad.

In een plotselinge uitbarsting wordt deze code afgegooid en het verlangen geuit. En zoals dat dan gaat: de vervulling is het einde van de droom en als een wat treurig stemmend bewijs liggen voor op het toneel de steunzolen van de inderhaast uitgeschopte schoenen. En daar komt Piet Paaltjens weer om de hoek kijken: net als dat zijn gedichten de diverse stemmingen van Weltschmerz en wereldverachting op meestelijke manier parodieerden door onverwachte combinaties en overdreven nauwkeurigheid, zo spelen de heren van Compagnie De Koe uitermate geestig met de clichés van het hedendaagse relatie-liefde - en - leed.

De gebiologeerden door Compagnie de Koe, tekst en regie: Bas Teeken en Peter Van den Eede, spel: Bas Teeken, Peter Van den Eede en Dirk Tuypens, te zien in Haarlem (*De Toneelschuur*) op 28 (try-out), 29 (premiere) en 30 november en 1 december, 20.30u.; in Alkmaar (*Provadya*) op 15 december om 20.45u.; in IJmuiden (*Het Witte Theater*) op 5 januari om 20.30u.